

MZK-UK Brno

•2619856775•

351140

XVII 179. 3550

Hystorie Fratochwilná

2578 o gednom

Sedlškém Vacholku,

Který za tři große tři lito Haužil.

Ku které přibana gest 25086

příkladná Einohra

o gednom

neposlušném Synu,

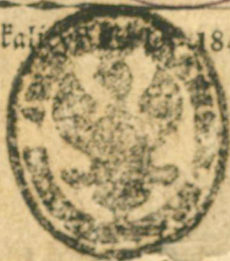
w čtyřech Osobách.

Mistrystěná w Skalici 1840.

M. St.
Archiv
VII.
i

62.

Osoby rozmawajcých:

Sedlák.	Doběhlý Žid.
Pacholek.	Rychtář.
Chudý Clowěk.	Poprawec.
Pocestný Muž.	Lid obecny.

Skládatel.

Hystoryi chey začíti,
Clowau diwnau węc prawiti
W gednom sedlákem pacholku,
Gak slaužil sedlákú bez spolku.
Celá tři léta délage,
Zadné smlawy s njm nemage,
Coby mu na rok měl dáti,
Nechal za njm wšeho státi.
Když ten čas wyffel po gáře,
Žádal swého hospodáře,
Abý mu službu zaplatil;
Sedlák pak se pryč obrátil,
Chtě, aby mu darmo slaužil:
Tu teprw pacholek taužil,
Wida, co má za slauženj,
Počal bráti odpustěnj.

Pacholek.

Slyš sedláce, kam chceš giti?
Gát nemjnjm wje slaužiti,
Gostit dlanho gsem pracowal,
Oral, dwür twüg opatrowal;
Wwec wyhánel, y swině,
Wšefco dělal tež wprjmně
Po ta tři léta, dobře wjš;
Proč mi tedy nezaplatjš?
Nechey děle býť w tebe,
Gináčef opatřjm sebe;
Když mi zaslaužilau mzdu dáš,
Pügdu cestau swau, whljdáš;
Pána pohledám giněho,
Gináč nežli ty wtipněho,
Kdež mjť budu lepšj wůli.
Sedlák.

Slyšjm pacholče twau wůli,
Že chceš ginám wandrowati,
Slawau swau se zprawowati,
Sledat ginde pána sobě,
Genžby lépe howěl tobě,
Ž ruky na ruku překládal,
Gen koláče gisti dáwal.
Powjš mi pak, gak se zdařj,
Sednešli hned na polstáti,
Badaulit lahaušky dáwat,

S tebau gako s dětmi hrávat.
 Cheešli mji dobré bydlo,
 Sledjž, aby nevstydlo,
 Mjnjs, že ginde s medem gedj,
 Doptáš se těch, kterj wědj,
 A z kusyli toho dosti,
 Gať hořká mauka w sytoffi.
 Tať ty, zdařliť se gisté,
 Můžeš weyřkat, škákat čisté;
 Pakliť kola se zmotagj,
 Gať w přjřlowj to řřkagj,
 Že se wšsecko může sněsti,
 Krom dobré bydlo zle gestí.
 To wšse tebe v mne pchá,
 Z něho mysl twá pospchá.
 Protož ty cheeš, aťbych platil,
 Newjm, cožbych na tom ztratil,
 Aneb na twé mzdě přidržel,
 Bych pať krásně gi zadržel;
 Ale nechey, hnedkýt gi dánt,
 Což na tobě dáwno chowám.
 Bodeyž pať pryč neodcházal,
 Wezmiž sobě, teš gsem sázal,
 Strjbrná tři grosse léta;
 Nebs mi slaužil giž tři léta;
 To gá mohu wyswěděiti,
 Vmjš giné w tom předějti;

Dosti máš gřoš za geden roř,
 Tybys geg utratil w škoř.
 Můžeš na to suad přestati,
 Swaže filec, wandrowati;
 Protož mēg brzo k tomu,
 Budiž prázen toho domu,
 Prawjm to wprjmnno a hned.
 Pacholeť.

Zlebych to sedláče dowed,
 Abych hnedkly odřel zhlaupa,
 Wřřakby měli mne za traupa.
 Dřky činjim z dobrodinj,
 Y s twau milau hospodinj,
 Že gste mi dobrého přáli,
 Službu mau zauplna dali.
 To gest šoro na mně mnoho,
 Newjm, řdebych dostal toho;
 Mnohý vmj čjřti, psáti,
 Nechtj gemu toliť dáti,
 Spjš mu gestě přičtau dľuhu:
 Giž gá wje nepřgdu k pluhu.
 Mám na ten čas peněz dosti,
 Mohu wřiti radosti;
 Než ty utratjm s milými,
 Pán Bůh naděľj ginými.
 Wje mluwit chwjle nemám,
 S wámi se giž laučjm, řehnám.

Pacholek.

Poněwadž gest ta wěc gista,
 Žádost twá vžige mjsta,
 Dám ten ěroš bez odpornosti,
 Wšak mjt budu gestě dosti;
 Na dwau nohu gá přestati,
 Y ty budau mi břínkati.
 Tu hle ge máš, měg se dobře,
 Toho se ne každý dowře;
 Proto nechey gá steyskati,
 Mohu gako prw weyskati,
 Když gsem penjž měl w celosti;
 Sobě poskočjm s bystrostj,
 Ano mi samému mjlo,
 Že se mi tak polehěilo,

Alle co gest to nowého,
 Widjm opět tam giného
 Proti mně wycházet práwě,
 Gest mi naĉ myslěti zdrawě:
 Mámli ě němu předce giti,
 Přjhodu swau oznámiti;
 Widjm, že gest etná osoba,
 Seznámjměli se oba,
 Žratjm gá to s něm po troffe,
 Připrawj mne o mé ěrosse;
 Toho se bogjm neywjce,
 Gako něgakě palice.

Neb mně samé srdce prawj,
 Že mne weselosťi zbawj.

Pocestný Muž.

Hey! počkeg medle přitel,
 Co cheeš, abychom zmizeli,
 Prwě nežli dogdem' sebe?
 Nebog se mne, prosým tebe:
 Nechě přegi wšeho dobrého,
 Ljto mi tě vbohého,
 Wida, žes byl prwě wesel,
 Žádný smutek na tě nessel;
 Chwátil gsem twau mysl gistě,
 Djwage se no tom mjstě,
 Až mi ku podiwu bylo,
 Co pať tebe weselilo
 Na tě cestě tak samého.

Pacholek

Pane slyšte mne zprostého:
 Wšěcko mi se sřastně wedlo,
 Gať gsem mjnil tak mi sedlo,
 W oněno wsy službu mage,
 Tři léta byl gsem, dělage;
 Potom wzaw swě odpustěnj,
 Žádal gsem hned zaplacenj.
 Sedlál mne ne mnoho prose,
 Dal mi hotowé tři ěrosse,
 Ti se mi tak zaljbili,

Wššj radostj naplnili.

Pať teď potkal gsem gednoho

Chudinku, měl nauze mnoho;

Proč gsem tať wesel, mne se pťal.

Gá mu na to odpowěd dal.

Mám tři ěrosso, cobych taužil?

Gsau mé, neb gsem ge wyslaužil.

Dj on: Dobře se mjtí máš,

Wěr, gestliže geden mi dáš;

Dáť Bůh milý dlahé zdrawj,

Snadno tě nestěšj zdrawj.

Tu gsem toho zaradowal,

A geden ěroš mu darowal.

Gsa teď w myšli swé weselý,

Wjee nežli w prwnj chwjli;

Alle gaks ty nynj wyššel;

Šned zarmuteľ na mne přissel,

A tať gest mi giž weselo,

Je mi šedce zľamenilo.

Pocestný Muž

Milý bratře, co to myššjš,

Prwé nežli mne wyslyššjš?

Gá gsem gasná šwětlost w noey,

Tobě posľán ěu pomocy,

Mám oznámiti nowinu,

Buď weselý w tu hodinu;

Přissel gsem zdaleka k tobě,

Dášli mi tēž ěroš w té době,

Čhey tu nowinu prawiti,

Je se budeš z nj těššiti.

Pacholeť.

By mne mohlo potľati,

Uměľbych poděľowati;

Wššak ten ěroš teď budeš mjtí,

Gen neměššey powědjti:

Buduli gá prawdu znáti,

Mohu třebas oba dáti,

Snad něľde giných dost anu.

Pocestný Muž.

Přjtelí máš mjt ochranu,

Poněwadž tať milošrdný,

Poznáš w prawdě škutek diwný:

Dokudžs žiw, pro swau ššědrotu

Uepřigdeš něľdý w žebrotu;

Mám tēž poručeno sobě,

Y to oznámiti tobě:

Bys sobě tři winsse šľáľal,

A po třikrát, co chceš žáľal:

Je ľadý ěroš gednu žáľost.

Má se ššati wššemmu žáľost.

Toť gest má odplata cele,

Trotož žáľey, co chceš, šněľe.

Pacholek.

Deyž to Bůh, at zlé nežádám:
 Winssugi předně, a žádám:
 At mám hlasyté hausličky
 Pro mlade, milé hubičky.
 Druhě prosým, dokud sluffj,
 Za ššpy a dobrau kuffj;
 Wssať aby w nj skryto bylo:
 Po čemby že vystřelilo,
 Toho abych nechybowal,
 Ani darmo nenatahowal.
 Šausle at gsau tež spraweny,
 Strunami tať nataženy,
 Ubi kdoby gen ge slyffel,
 Čerstwjma nohama wyffel,
 Pokud na ně budu hráti,
 Dotud musel tancowati,
 Každý třebas do wpadu,
 Sprawj někdý y mau wadu.
 Třetj pať sobě winssugi,
 Budže chey mjt, neb zkuffugi,
 O peníze aneb zbožj,
 At mi ty hned každý šložj
 Bezewsseho prodlěwánj,
 W čem bude mé požádánj.
 Když toho třjho dostanu,
 Činé položjm na stranu;

O wětšj dary nestojjm,
 Nebo z těch sobě vkrojm,
 Češli mi se nedostane,
 Za to prosým, milý Pane.

Pocestný Muž.

Zač gsy žádal, máš to mjtí,
 Múžes to hned s teban wzyti:
 Teď hausličky, ššpy: kuffj,
 Ojž to tobě neylep sluffj.
 Měgž se dobře, gdiž bezpečně,
 Přigdeš wděčně, y newděčně,
 Šám sobě teď wěcy hljdey,
 Odiž za mnau, se neohljdey.

Pacholek

Newjm, kde se ten muž ztratil,
 Dobrau žiwnost mi wdělil,
 Rád gsem toho dostal gistě,
 Budu tepraw wesel čistě;
 Ano mi se cesta kráti,
 Ach kyž mám někomu hráti:
 Abych zkussyl těch hauslicek.
 Widjm gakýs tam rybničel,
 A kdos gde ke mně po hrázy,
 Něco myslj, hlawau házy;
 Ždá se to žid, má kolečko,
 Půgdu dále wždy pro wšsecko.

Žid.

Co tau kuffj, Towaryssi!
Tuffjm strjliwáš na myssi?
Dosti gest hrubého djla,
Takéliby se chybila?

Pacholek.

Myssi nestřjlm, ni ptáky,
Gen židy, welké smradáky;
Kde gen kterého vhljdám,
Nechybjm se připowjdám.

Žid.

Žen sedj na trnj wrabec,
Černy, gakoby krlawec;
Wytáhl křk, wolá na tě,
Wj snad o některé ztrátě;
Slyšj se, wyznává: Krád! Krád!
O zastřel ho! bylbych mu rád.
Trefjšli, se hnedly zugi,
A to pod hrdlem slibugi,
Že přes ten rybnjšk poplugi.
W tom trnj ho wyslizugi,
Bych se měl zsljey do naha,
Wynesu wen toho wraha.

Pacholek.

Giž gsem na něg, gako sluffj,
Natahl tuto swau kuffj;

Šleš, gestliže se ho chybjm? —
Cos dolu spadlo, gá widjm.

Žid.

Štrjleg, bodey we sto fleků,
Gá se proň weru nezswoleku;
A tybys tau druhau kuffj
Wystřjlel na katu duffj.

Pacholek.

Žide, darmo gi nenosým,
Gen se zswlec, ar tě neprosým,
Dobrowolně, neb z museni,
Mohbys mjz zlé poswjeeni;
Připowědels, slowo wáží,
Wšak tě trnj nerozdráždj.

Žid.

Ach! ne tak se wody bogjm,
Neb před nj spisse obftogjm,
Něž trnj se welmi lečám:
Giž gdu, a štatiw tu nechám.
Daleko ten ptáček w trnj;
Musým proň lézt, to mně smrdj.

Pacholek.

Na peknýs mi palác wyffel,
Snads haušlicek mých neslyffel;
Giž čas přissel na ně hráti,
Žwjim, galk budeš tancowati.

Žid.

Co tau kuffj, Towaryſſi!
Tuſſjm ſtrjhwáš na myſſi?
Doſti geſt hrubého dſla,
Takéliby ſe chybila?

Pacholek.

Myſſi neſtrjſjm, ni ptáky,
Gen židy, welké ſmradáky;
Kde gen kterého vhljám,
Nechybjm ſe připowjám.

Žid.

Žen ſedj na trnj wrabec,
Černý, gaſoby křlawec;
Wytáhl křk, wolá na tě,
Wj ſnad o některé ztrátě;
Slyſſj ſe, wyznává: Krád! Krád!
G zaſtřel ho! bylbych mu rád.
Trefjſſli, ſe hnedky zugi,
A to pod hrdlem ſlibugi,
Že přes ten rybnjſt poplugi.
W tom trnj ho wyſſlizugi,
Bych ſe měl zſlycey do naha,
Wynesu wen toho wraha.

Pacholek.

Giž gſem na něg, gaſo ſluſſj,
Natahl tuto ſwau kuffi;

Šleš, geſtljže ſe ho chybjm? —
Cos dolu ſpadlo, ga widjm.

Žid.

Štrjſleg, bodey we ſto ſleku,
Gá ſe proň weru nezwleku;
A tybys tau druha kuffj
Wyſtrjſlel na katu duſſi.

Pacholek.

Žide, darmo gi nenofjm,
Gen ſe zſwlec, at tě neproſjm,
Dobrowolně, neb z muſenj,
Mohbys mjſt zlé poſwicej;
Připowědels, ſlowo wáſj,
Wſſak tě trnj nerozdráždj.

Žid.

Ach! ne tak ſe wody bogjm,
Neb před nj ſpjiſſe obſtoggjm,
Něz trnj ſe welmi lečám:
Giž gdu, a ſſatřw tu nechám.
Daleko ten ptáſ w trnj;
Muſjm proň lézt, to mně ſmrdj.

Pacholek.

Na peknýs mi palác wyſſel,
Snads hauſliceſ mých neſlyſſel;
Giž čas přiſſel na ně hráti,
Žwj, gaſ budeš tancowati.

Žid.

Ach! nemohu rovně gjti,
 Musým škákat, se točiti;
 Ach! do husstj gať pospichá,
 Což mne trnj bodei pjcha!
 Po wssém těle, na wsse strany
 Gako larwa gsem zedraný;
 Gať se ho mám dowolati,
 Aby přestal wjce hráti?

Pacholek.

Sahá! zahrám gessťe Židku,
 Abys tancowal po brjssku.

Žid.

Ach! přestaň hráti můg milý,
 Pohleď, gať gsem giž zbarwilý,
 Po wssém těle nenj mjsta,
 Ta mně wgde krew docista,
 Tak gsem od trnj podrápán.
 Ach! nehreg, budeš bohďa pán;
 Sám Slibugi na tu ztrátu
 Dát sto vheršských dukátů,
 Kterěz gsem před morem pobral,
 A mnohých křestianů obral;
 Chtěl gsem s njmi pryč wgjti,
 A powětřj giné mjtí:
 Právě mám odplatu za to,
 Dokud žiw chey pomnět na to.

Ach! prosym, nech toho hránj,
 Ať gsem vprossťen tancowánj;
 Dámě zlatý, gať tobě přigdu,
 Aech, ať z onoho trnj wygdu.

Pacholek.

Wewygdeš mi tak na holo,
 Tuž gessťe gednau okolo
 Znowu pekný tanec zahrám,
 Dokud haussliccky w rukau mám.

Žid.

Nehreg, hleď raděg přestati,
 Můg milý pacholče zlatý!
 Gissťe, že se giž zadusým,
 Po tom tancy wmjst musým.

Pacholek.

Nebudeť nic, milý brachu,
 Nermřeš od toho strachu
 A ty sotwa se prochladiš;
 Wssak řdyž mi škody nahradiš,
 Wdpočinu, nechám hránj.
 Měls na swrchnicy drbání,
 Poď, nu obmey se lázni zas,
 A osusyž se, giž gest čas. —
 Widiž, gaks se pekně wrátil,
 Protož chey, bys mi zaplatil;
 Kdes pať schowal toho ptáka?
 Tussim ti wypad z wysoka.

Sešl. Pacholku.

B

Žid.

Ach! počteĝ gen malau chwili,
Už se obleču w kossili,
Uí tak nahý zde nestogjm,
U nechť se prwé vstrogjm. —
Tu máš zlaté, sážeg sobě,
Ctj a darem dám ge tobě.

Pacholek.

Totoí gšau wěru pěkněgšj,
Než mé tři grosse prwněgšj;
Dobře gsem ge wynaložil,
Lěp nežbych ge w karban wložil.
Gíž mám blížěčko do města,
Žide, gať se ljbj cesta?

Žid.

Y což mi se má ljbiti,
Když nemohu s tebau giti?
Gdiž napřed, poptey hospody,
Přistrogjme dobré hody.

Pacholek.

Nestogjm o tebe nynj;
Wšak mne tam potěšj gjnj.

Žid.

Také mi se něco zdarj,
Gá pügdu třebas ř rychtáři. —
Zdar wám Bůh, můg milý Panel.
Ach! prosým, slyšte, nastogte!

Gest gaťs lotras zde w městě,
Který mne potkal na cestě,
Skřz něho mám welkau ztrátu,
Wzal mi s měšcem sto dukátů;
Gděte, při něm ge nagdete,
Gen brzo směle ho gměte.

Rychtář.

Žey, hej, počtey! dey se, gšy gat,
Od tohos do města přigat?
Wlaš hned co za nadry máš;
Kdes to wzal, rád mi se přiznáš?

Pacholek.

Odj onoho Žida ge mám,
Který tamto pospichá ř wám.

Rychtář.

Třebali wyswědčowanj?
Máme twé wlastnj přiznanj;
Wem ho mistrě, weš ho z města,
Ř řibenicy řudy cesta.

Pacholek.

Ach což gest zde práwo druhé!
Něšselbych gá sem po druhé,
Bych byt wěděl, ani nynj,
Nu nechť semnau, gať chtj, činj;
Sámé odolati nemohu,
Wšěcko to poraučjm Bohu:

Diwnau tuto pútku mjwám,
Wssať před smrtj sy zazpjawám,

Žid.

Co gsem rád tomu orteli!

Zle pacholče twé fortely
A čemu tě přivedau zase!
Proč nepowjs při tom čase,
Gaks mi ge wzał skrz swau hrywost?
Mohlaťby se stati milost.

Pacholek.

Tudy milost pozdnj býwá,
Kde práwno kwapně saudjwá.

Poprawec.

Tu pacholče w stup na sprysel
Práwo nasslo, abys wisel;
Wyiezem' nahoru spolu,
Než nesegdem' oba dolú:
Powěz, na tomli vmjráš,
Cos wyznať čili zapjráš?

Pacholek.

Nic ty newjš, gať se zdařj,
Počeky, a kaž sem rychtáři;
Gemu gá chey powědjtj,
Což se nemůž tobě řjey,
Tudyžbyš gá plac wdělal.

Rychtář.

Pacholče, pročs mne powolal?
Co chceš, slyseti nemohu,
Gen swau duffi poruč Bohu.

Pacholek.

Tečey se nic protiwti,
Nebo wjm, že mám vmějtj;
Také nic nežádám tehdy,
Než gednu wěc naposledy.

Rychtář.

Prav? nemám nadarmo swjček.

Pacholek.

Půgčte mi gen mých hausliček,
Ať na ně před smrtj zahrám,
Na počátku těmto drahám.

Žid.

Ach! na geho žádost hlupau
Přiwážte mne rychle k slupu:
Wjmí, kterať on vmj hausti,
Nahráť gest mi w onom haustj;
Gať gen počne smytcem hráti,
Musým skálat tancowati.

Rychtář.

Tu přiwážte toho hřjwa,
Co pať ho tam zem tať pjháť
Pacholku hausličky deyte,
Gať bude hrát, poslaucheyte.

Pacholek.

Giž to mám, co gšem chtěl mjeti,
Nebudu se wje prosyti.

Lid obecny.

Kdo se nemá tomu smáti?
Nemůžem' na nobách státi,
Wšickni škálati musýme,
Kdy přestaneme, newjme;
Dokud hausličky slyšsíme,
Dotud se nepotěšsíme.

Poprawec.

To se to děje po hřjchu,
Nikdy gšem nezpad s řebýjku,
Už teď mi přišlo, s radostj
Skáči těm hauslím k ljbošti.

Zid.

Wěděl gšem gá dobře o tom,
Co nám přigde z toho potom:
Když wy mu hausličky dáte,
Dobrau chwjli poskátáte;
An gá přiwázaný k slaupu
Odtřhna se, giž k tancy gdu:
Byt nebylo těch hausljećek,
Moj giž wiset ten mužjećek;
Ale giž má při wyhranau.

Rychtář.

Sej pacholce! poslyš stranau,
Medle přestaň wje hráti,
Mát se za to milost státi:
Swobodného tě pusljme,
A což wzáto, nawrátjme,
Gen nech giž toho hudenj.

Lid obecny.

A my škácem' do omdlenj,
Už giž nikam nemůžeme,
W nehreg! wšak spomůžeme,
Abys dostal wšeho swého.

Pacholek.

Neslyšsím gá z wás žádného,
Už mi dobře wstaneme,
A wšickni na zem padneme.

Lid obecny.

Běda! co budem' činiti?
Giž nám nelze, než vmřjti.

Pacholek.

Tu giž odpočinu s wámi.
Bude pokog mezy námi.

Zid.

Y gábych pokog winššowal,
Neb gšem giž dwakrát tancowal;
Wratte mu prosým, ty zlaté,
Wšak gsau penjze proklaté,

Gá gsem křestany oblaupil,
U dwa tance za ně laupil,
Sám gsem winnen tjm wššjm tworem,
Vteka z domu před morem.

Nychtář.

Poněwadž gest wěc takowá,
Djwná neslychaná, nowá,
Wemte žida do wězení,
Do delššjho poručení;
Ty pacholče přístup bliž sem,
Co gest twěho, sobě to wem:
Poctiwosti tjms neztratil,
Gdiž, bys se šťastně nawrátíl.

Pacholek.

Gá mám, Pane, na tom dosti,
Dělugi wám z sprawedlnosti;
Na ten skutek chej pomněti
Ze gsem sy uměl přispěti:
S tjm se wždycky dobře mēgte.
Časteg na mne zpomjneyte.

Závěrek.

Giž pať je neprawost kryge,
Znát gest z této hystorye;
Uč býwá někdy zacpána,
Wššak zas trefj swěho pána:

Gal se teď při židu stalo,
Na saměho wyhledato,
Chťe gineho k oběšenj
Přiwesti, sám do wězení
Gest gako žlocinec whozen,
Pacholek pať wytwobozen.
Tak každý muž z toho znáti,
Ze má s prawdau přjmo státi:
Ueb kde býwá podwodná leť,
Zde gistě malé štěstj gest.
Byť byl ten žid tam zwykal,
Moru ginám nevtjkal,
Křestanůw w lichwě nelaupil,
Bylby tanců těch nekaupil,
Ani se w tom trenj zdrápal,
Moh sen mjtí, ažby chrápal.
Prawda wěrná gest: čiň práwě,
Tak zažigeš wššeho zdrawě!
Gest ta rada powědjna
Od Tobiáše Mauřenjna.